YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (neljäs jaosto)

3 päivänä kesäkuuta 2005 *

Asiassa C-396/03 P,

joka koskee yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan nojalla 22.9.2003 vireille pantua valitusta,

Magnus Killinger, kotipaikka Meiningen (Saksa), edustajanaan Rechtsanwalt T. Scheuernstuhl,

valittajana,

ja jossa valittajan vastapuolina ja muina osapuolina ovat

Saksan liittotasavalta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

Euroopan unionin neuvosto ja

Euroopan yhteisöjen komissio,

vastaajina ensimmäisessä oikeusasteessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit K. Schiemann (esittelevä tuomari) ja E. Juhász,

julkisasiamies: A. Tizzano,
kirjaaja: R. Grass,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Killinger vaatii muutoksenhaussaan yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-186/03, Killinger vastaan Saksa ym., 8.7.2003 antaman määräyksen (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa; jäljempänä valituksenalainen määräys), jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti tutkimatta hänen kanteensa, jossa sitä vaadittiin

— kumoamaan Thüringenin osavaltion oikeusasioista ja Eurooppa-asioista vastaavan ministeriön päätös sekä useita saksalaisten tuomioistuinten päätöksiä, jotka koskevat Killingerin alun perin Verwaltungsgericht Weimarissa nostamaa kannetta

— määräämään Saksan liittotasavalta antamaan hänelle luvan harjoittaa yhteisön tasolla vapaata ammattitoimintaa ja liiketoimintaa juristina niillä edellytyksillä, joita sovelletaan muissa jäsenvaltioissa suoritettuihin tutkintotodistuksiin

toissijaisesti palauttamaan edellisessä luetelmakohdassa mainittujen päätösten taustalla oleva asia Verwaltungsgericht Weimarin toisen kokoonpanon tutkittavaksi sekä toteamaan, että Saksan tuomioistuimet ovat laiminlyöneet EY 234 artiklan toisesta ja kolmannesta kohdasta johtuvat velvoitteensa

— velvoittamaan Saksan liittotasavalta suorittamaan hänelle korvausta aineellisesta vahingosta ja henkisestä kärsimyksestä, joita hänelle on aiheutunut kyseisen jäsenvaltion soveltamista syrjivistä menettelytavoista

— toteamaan Saksan liittotasavallan, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission laiminlyöneen velvoitteensa, kun ne ovat pidättyneet toteuttamasta lainsäädäntötoimia ja täytäntöönpanovaltaansa kuuluvia toimia, jotka olisivat olleet välttämättömiä, jotta saksalaisia oikeustieteen tutkintotodistuksia kyettäisiin käyttämään ammatinharjoittamisessa yhteisön tasolla syrjimättömällä tavalla ja

— määräämään Saksan liittotasavalta, neuvosto ja komissio muuttamaan tai täydentämään lainsäädäntötoimiaan ja täytäntöönpanovaltaansa kuuluvia toimia siten, että varmistetaan se, että Saksassa tutkinnon suorittaneiden juristien vapaalle ammatinharjoittamiselle ei yhteisön tasolla aseteta laadullisesti erilaisia vaatimuksia kuin muissa jäsenvaltioissa tutkinnon suorittaneille juristeille.

2 Killinger vaatii lisäksi yhteisöjen tuomioistuinta antamaan asiassa lopullisen ratkaisun ja hyväksymään hänen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämänsä vaatimukset.

3 Killinger väitti ensimmäisessä oikeusasteessa, että Saksan juristikoulutukseen kuuluvalla toista kansallista koetta koskevalla vaatimuksella syrjitään Saksan kansalaisia muissa jäsenvaltioissa koulutettaviin juristeihin nähden. Tämä vaatimus on suhteettomassa määrin ankarampi. Sillä asetetaan ensinnäkin saksalaiset juristit epäedulliseen asemaan siltä osin kuin kyseessä on heidän pääsynsä harjoittamaan asianajajan ammattia Saksassa, koska niillä, jotka ovat suorittaneet tutkinnon muissa jäsenvaltioissa, on mahdollisuus saada helpommin suorittamiensa tutkintojen vastaavuus tunnustetuksi. Toiseksi useat kansainväliset toimielimet, Euroopan

yhteisöjen tuomioistuin mukaan lukien, soveltavat syrjiviä menettelytapoja, kun ne asettavat Saksassa tutkinnon suorittaneiden juristien työhön pääsyn edellytykseksi tietyillä ura-alueilla toisen kansallisen kokeen suorittamisen, vaikka muiden jäsenvaltioiden juristien on täytettävä ainoastaan laadullisesti väljemmät vaatimukset, joita sovelletaan heidän kotimaassaan asianajajien ammatin harjoittamisen aloittamiseen.

Valituksenalainen määräys

4 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisessa määräyksessä työjärjestyksen 111 artiklan nojalla, että Killingerin kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuivat.

5 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tässä yhteydessä ensinnäkin, että se ei ole toimivaltainen tutkimaan luonnollisen henkilön jäsenvaltiota vastaan nostamia kanteita. Toiseksi se totesi valituksenalaisen määräyksen 4 kohdassa seuraavaa:

"Kantaja on vaatinut nyt käsiteltävässä kanteessa kansallisen hallintoviranomaisen päätöksen ja useiden kansallisten tuomioistuinten tekemien päätösten kumoamista. Kannetta ei siten ole kohdistettu Euroopan yhteisöjen toimielimen tai elimen toimeen, joten sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat. Koska kanne on lisäksi kohdistettu jäsenvaltiolle, se on hylättävä sillä perusteella, että sen

tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, ilman että sitä olisi tarpeen antaa tiedoksi vastaajille."

Muutoksenhaku

6 Yhteisöjen tuomioistuin voi työjärjestyksensä 119 artiklan nojalla milloin tahansa hylätä valituksen perustellulla määräyksellä, jos se on selvästi perusteeton.

7 Killingerin valituksesta voidaan johtaa neljä erillistä valitusperustetta, joissa hän arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä on

— soveltanut työjärjestyksensä 111 artiklaa perusteettomalla tavalla

— jättänyt huomiotta sen, että hänen kanteensa vastaajina eivät olleet yksinomaan Saksan liittotasavallan toimielimet vaan myös neuvosto ja komissio ja että hän riitautti positiivisten toimien lisäksi myös laiminlyöntejä, joita koskevia kanteen kohtia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei virheellisesti lainkaan käsitellyt

— jättänyt huomiotta sen, että Saksan liittotasavallan toimielimiä on pidettävä toiminnalliselta kannalta Euroopan unionin toimieliminä ja että ensimmäisen

oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen toimivaltainen tutkimaan niitä vastaan nostetun kanteen, ja

— jättänyt huomiotta sen, että yhteisön oikeuden suojelemiseksi on olennaisen tärkeää, että kansalaisten oikeuksista voidaan nostaa kanteita yhteisön tuomioistuimissa.

Ensimmäinen valitusperuste

8 Killinger vetoaa ensimmäisessä valitusperusteessaan siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole soveltanut työjärjestyksensä 111 artiklaa asianmukaisesti vaan on loukannut hänen oikeuttaan Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 ja 13 artiklassa sekä Nizzassa 7.12.2000 julistetun Euroopan unionin perusoikeuskirjan (EYVL C 364, s. 1) 47 artiklassa tarkoitettuun oikeudenmukaiseen ja tehokkaaseen oikeudenkäyntiin, kun kyseisiä määräyksiä luetaan yhdessä EU 6 artiklan kanssa.

9 Tässä yhteydessä on riittävää todeta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 111 artiklan mukaisen menettelyn soveltamisella ei sinänsä loukata oikeutta oikeudenmukaiseen ja tehokkaaseen oikeudenkäyntiin, koska tätä määräystä sovelletaan ainoastaan asioihin, joissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei selvästi ole toimivaltainen ratkaisemaan kannetta tai joissa kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat. Mikäli ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi menetellyt virheellisesti katsoessaan, että kyseisen artiklan soveltamisedellytykset täyttyivät, tämä arviointi olisi riitautettava, kuten Killinger

tekee toisessa, kolmannessa ja neljännessä valitusperusteessaan, eikä kyseisen artiklan soveltamista. Näin ollen ensimmäinen valitusperuste on hylättävä selvästi perusteettomana.

Toinen valitusperuste

10 Killinger arvostelee toisessa valitusperusteessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä on jättänyt huomiotta sen, että hänen kanteensa vastaajina eivät olleet yksinomaan Saksan liittotasavallan toimielimet vaan myös neuvosto ja komissio ja että hän riitautti positiivisten toimien lisäksi myös laiminlyöntejä, joita koskevia kanteen kohtia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei virheellisesti lainkaan käsitellyt.

11 Valituksenalaisen määräyksen sanamuodosta näet ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole käsitellyt Killingerin ensimmäisessä oikeusasteessa esittämien vaatimusten neljättä ja viidettä osaa. Tällainen laiminlyönti on selvästi yhteisön oikeuden vastainen.

12 Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisikin rikkonut yhteisön oikeutta, se ei aiheuta valituksenalaisen määräyksen kumoamista, jos sen määräysosan tueksi on esitetty sellaisia muita oikeudellisia perusteluita, että siitä ilmenevä lopputulos on perusteltu (ks. vastaavasti asia C-30/91 P, Lestelle v. komissio, tuomio 9.6.1992, Kok. 1992, s. I-3755, 28 kohta; asia C-93/02 P, Biret International v. neuvosto, tuomio 30.9.2003, Kok. 2003, s. I-10497, 60 kohta ja asia C-226/03 P, José Martí Peix v. komissio, tuomio 2.12.2004, Kok. 2004, s. I-11421, 29 kohta).

13 On siis tutkittava, onko valituksenalaisen määräyksen määräysosa asetettava kyseenalaiseksi sen vuoksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole käsitellyt Killingerin ensimmäisessä oikeusasteessa esittämien vaatimusten neljättä ja viidettä osaa.

Ensimmäisessä oikeusasteessa esitettyjen vaatimusten neljäs osa

14 Killingerin ensimmäisessä oikeusasteessa esittämien vaatimusten neljännessä osassa vaadittiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta toteamaan Saksan liittotasavallan, neuvoston ja komission laiminlyöneen velvoitteensa siltä osin kuin ne ovat pidättyneet toteuttamasta lainsäädäntötoimia ja täytäntöönpanovaltaansa kuuluvia toimia, jotka olisivat olleet välttämättömiä, jotta saksalaisia oikeustieteen tutkintotodistuksia kyettäisiin käyttämään ammatinharjoittamisessa yhteisön tasolla syrjimättömällä tavalla.

15 Saksan liittotasavallan osalta tämän vaatimusten osan tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuivat, koska yhteisön tuomioistuimet eivät ole toimivaltaisia tutkimaan luonnollisen henkilön ja jäsenvaltion välistä riitaa, kuten tämän määräyksen 26 kohdassa täsmennetään.

16 Neuvoston ja komission osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lähtökohtaisesti toimivaltainen tutkimaan luonnollisten henkilöiden EY 232 artiklan kolmannen kohdan nojalla nostaman laiminlyöntikanteen. Tämän artiklan toisessa kohdassa määrätään kuitenkin, että kanne otetaan käsiteltäväksi vain, jos vastaajana olevaa toimielintä on ensin kehotettu tekemään ratkaisu. Killinger on nimenomaisesti myöntänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen toimittamansa kannekirjelmän sivulla 11, että neuvostolle tai komissiolle ei ole ensin osoitettu tällaista

kehotusta. Lisättäköön, että kun kyseessä on kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytys, ei voida katsoa, toisin kuin Killinger väittää, että hänen kannekirjelmäänsä voitaisiin pitää EY 232 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuna kehotuksena.

17 Killingerin ensimmäisessä oikeusasteessa esittämien vaatimusten neljännen osan tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuivat näin ollen selvästi, eikä valituksenalaisen määräyksen määräysosaa voida kyseenalaistaa sen vuoksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tutkinut vaatimusten tätä osaa.

Ensimmäisessä oikeusasteessa esitettyjen vaatimusten viides osa

18 Killinger vaati ensimmäisessä oikeusasteessa esittämiensä vaatimusten viidennessä osassa Saksan liittotasavallan, neuvoston ja komission määräämistä muuttamaan tai täydentämään lainsäädäntötoimiaan ja täytäntöönpanovaltaansa kuuluvia toimia sen varmistamiseksi, että Saksassa tutkinnon suorittaneiden juristien vapaalle ammatinharjoittamiselle ei yhteisön tasolla aseteta määrällisesti ja laadullisesti erilaisia ehtoja kuin muiden jäsenvaltioiden juristeille, eli toisen kansallisen kokeen suorittamista koskevaa vaatimusta. Killinger arvostelee erityisesti komissiota siitä, että se vaatii tämän toisen kokeen suorittamista, jotta saksalaisen tutkinnon suorittaneet juristit hyväksytään osallistumaan kyseisen toimielimen palvelukseenottokilpailuihin, mikä merkitsee heidän syrjimistään toisten jäsenvaltioiden juristeihin nähden, koska viimeksi mainittuihin sovelletaan helpommin täytettäviä edellytyksiä. Killinger oli esittänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen toimittamansa kannekirjelmän liiteasiakirjan sivulla 62 yhteisöjen tuomioistuimen henkilöstöosaston 11.3.1991 päivätyn kirjeen, jolla hänen hakemuksensa saksan kielen käännösyksikön juristi-lingvistin virkaan oli kilpailun CJ 5/90, julkaistu 17.10.1990 (EYVL C 262, s. 11), yhteydessä hylätty pelkästään sillä perusteella, että hän ei ollut suorittanut menestyksekkäästi kyseistä toista kansallista koetta, jonka suorittamista vaaditaan kilpailuilmoituksen III osastossa olevan 2 kohdan a alakohdassa kyseiseen kilpailuun osallistumisen edellytyksenä.

19 Killingerin ensimmäisessä oikeusasteessa esittämien vaatimusten viidennen osan tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuivat Saksan liittotasavallan osalta, kuten tämän määräyksen 15 kohdassa todetaan, koska yhteisön tuomioistuimet eivät ole toimivaltaisia tutkimaan luonnollisen henkilön ja jäsenvaltion välistä riitaa.

20 Komission ja neuvoston osalta on sovellettava tämän määräyksen 16 kohdassa esitettyjä näkemyksiä, joten myös näiden vaatimusten viidennen osan tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuivat, koska EY 232 artiklan toisessa kohdassa asetettu edellytys ei täyty.

21 Täsmennettäköön lisäksi, että kyseisen artiklan sanamuodon mukaan asia voidaan saattaa yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi toimielinten laiminlyönnin toteamiseksi, mutta se ei selvästikään ole toimivaltainen antamaan niille määräyksiä.

22 Yhteisön toimielinten palvelukseenottoperusteista, joiden Killinger väittää olevan syrjiviä, on riittävää todeta, että Killinger ei ole tehnyt EY 236 artiklan asiaa koskevien määräysten mukaisesti, kun kyseistä artiklaa luetaan yhdessä Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan kanssa, hallinnollista valitusta mistään erityisestä kilpailuilmoituksesta tai hakemuksen hylkäämisestä. Siitä, että yhteisöjen tuomioistuimen yksiköt hylkäsivät 11.3.1991 Killingerin hakemuksen, on joka tapauksessa todettava, että kanne olisi pitänyt kohdistaa pikemminkin yhteisöjen tuomioistuinta kuin komissiota vastaan ja että kyseisten henkilöstösääntöjen 91 artiklan 3 kohdassa tätä tarkoitusta varten asetettu

kolmen kuukauden määräaika on ajat sitten päättynyt. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen avointa virkaa koskeneesta 30.4.2003 päivätystä ilmoituksesta, jonka jäljennös on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen toimitetun kannekirjelmän liitteen sivuilla 310 ja 311, on todettava, että kyseinen tuomioistuin ei kuulu Euroopan unionin toimielinjärjestelmään ja että yhteisön tuomioistuimet eivät siten ole missään tapauksessa toimivaltaisia tutkimaan kyseistä toimielintä vastaan nostettuja kanteita.

23 Killingerin vaatimusten viidennen osan tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuivat näin ollen selvästi, eikä valituksenalaisen määräyksen määräysosaa voida kyseenalaistaa sen vuoksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tutkinut vaatimusten tätä osaa.

24 Killingerin toinen valitusperuste on näin ollen ilmeisen tehoton, joten se on hylättävä selvästi perusteettomana.

Kolmas valitusperuste

25 Killinger arvostelee kolmannessa valitusperusteessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä on jättänyt hänen kanteensa tutkimatta siltä osin kuin se oli osoitettu Saksan liittotasavallalle. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi näet hänen mielestään pitänyt ottaa huomioon, että tämän jäsenvaltion toimielimiä on pidettävä toiminnalliselta kannalta Euroopan unionin toimieliminä ja että sen olisi siten pitänyt todeta olevansa toimivaltainen.

26 EY 5 artiklan ensimmäisessä kohdassa vahvistetun periaatteen mukaisesti yhteisön tuomioistuimet ovat toimivaltaisia toimimaan ainoastaan niillä aloilla tai sen toimivallan mukaisesti, joka on annettu niille EY:n perustamissopimuksella tai johdetun oikeuden säädöksillä. Perustamissopimuksessa tehdään selvä ero jäsenvaltioiden ja yhteisön toimielinten kesken, eikä Killingerin ehdottaman kaltainen "toiminnallinen" tarkastelu ole mahdollinen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siten perustellusti katsonut, että se ei ollut toimivaltainen tutkimaan luonnollisen henkilön ja jäsenvaltion välistä riitaa. Kolmas valitusperuste on siten hylättävä selvästi perusteettomana.

Neljäs valitusperuste

27 Killinger vetoaa neljännessä valitusperusteessaan lähinnä siihen, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen 13 artiklassa tarkoitetun tehokkaan oikeussuojan saamista koskevan oikeuden suojelemiseksi olisi olennaisen tärkeää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa olevansa toimivaltainen tutkimaan riidan myös jäsenvaltion osalta huolimatta siitä, että tätä koskevaa erityistä toimivaltaa ei ole annettu perustamissopimuksessa, mikäli vedotaan siihen, että EY 234 artiklan toista ja kolmatta kohtaa on rikottu. Muussa tapauksessa kansalliset viranomaiset voisivat jättää yhteisön oikeuden huomiotta ilman että niille voitaisiin määrätä seuraamuksia näistä laiminlyönneistä.

28 Tässä yhteydessä on muistutettava siitä, että yhteisön toimielimet ovat toimivaltaisia toimimaan ainoastaan niillä aloilla tai sen toimivallan mukaisesti, joka on nimenomaisesti annettu niille, kuten tämän määräyksen 26 kohdassa on todettu. Perustamissopimuksen mukaisessa oikeussuojakeinojärjestelmässä komissio tai toinen jäsenvaltio voi panna yhteisön tuomioistuimissa vireille asian, joka koskee sitä, että kansalliset viranomaiset ovat rikkoneet yhteisön oikeutta, mikä sisältää myös EY 234 artiklan kolmannen kohdan rikkomisen, tai kuka tahansa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi panna asian vireille toimivaltaisissa kansallisissa

tuomioistuimissa. Viimeksi mainitussa tapauksessa kansallisten tuomioistuinten tehtävänä on taata yhteisön oikeussääntöjen suojeleminen, joten tehokasta oikeusturvaa ei millään tavoin vaaranneta. Neljäs valitusperuste on siis hylättävä selvästi perusteettomana.

29 Näin ollen valitus on työjärjestyksen 119 artiklan mukaisesti hylättävä selvästi perusteettomana.

Oikeudenkäyntikulut

30 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 1 kohdassa, jota kyseisen työjärjestyksen 118 artiklan nojalla sovelletaan muutoksenhakuun, määrätään, että oikeudenkäyntikuluja koskeva ratkaisu annetaan määräyksessä, jolla asian käsittely päätetään. Koska Killingerin valitus hylätään, hän vastaa omista kuluistaan.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (neljäs jaosto) on määrännyt seuraavaa:

1) Valitus hylätään.

2) Killinger vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset